

knjigi niso izpuščene navedbe rudnikov in ne prikazi naravnega bogastva, kakor tudi ne omembe vseh večjih ali pomembnejših prirodnih rezervatov, zaščiteneh območij, naravnih parkov in spomenikov, kraških jam itd.

Še posebej skrbno so prikazana naselja. V Slovarju so omenjena vsa bolgarska mesta in industrijska naselja ter vasi z več kot 1.000 prebivalci kakor tudi tista podeželska naselja, kjer je (ali pa je bil) sedež krajevne upravne enote — občine. Opisana so vsa antična in srednjeveška mesta, naselja z bogato arheološko dediščino pa trdnjave in gradovi, samostani, planinske koče in turistične postojanke z več kot 100 posteljami. Prikazani so vsi večji gospodarski objekti in tovarne, pomembnejša prometna ožila in križišča.

V zadnjih sto letih, in sicer od osvoboditve dalje (1878), so spremenili v Bolgariji številna zemljepisna imena. V Slovarju so praviloma prikazana gesla z današnjimi imeni, a ob njih so navedena prejšnja oziroma starejša imena z letnicami preimenovanja.

Posebno vrednost ima predstavitev najvidnejših tujih in domačih geografov (predvsem iz preteklosti) ter drugih znanstvenikov in popotnikov, ki so s svojimi raziskavami in opisi bogatili znanje o geografski podobi in značilnostih bolgarskih pokrajin. Na kratko so prikazane vse bolgarske geografske inštitucije ter publikacije, njihov nastanek in njihovo današnje stanje. Skratka, v knjigi najdemo številne podrobnosti, ki osvetlujejo razvoj in današnje stanje bolgarske geografije.

V poročilu o bolgarskem geografskem slovarju naj zapišem še naslednje: Z zbiranjem in obdelavo osnovnega gradiva, pri katerem je sodelovalo 30 znanstvenikov z Geografskega inštituta bolgarske akademije znanosti in učiteljev z Geološko-geografske fakultete Univerze Klimenta Ohridskega v Sofiji, so pričeli v letu 1977, in tri leta kasneje je bila knjiga že natisnjena. V njej je predstavljenih nad 4.600 gesel, kar je precej več kot je geografskih gesel v katerikoli dosedANJI bolgarski enciklopediji. Knjiga »Geografski rečnik na Blgarija« nam v zgoščen — leksikografski obliki daje osnovno sporočilo o vseh pomembnejših geografskih objektih in njihovih značilnostih. Zaradi svoje aktualne in bogate vsebine je dragocen osnovni pripomoček vsem, ki se želijo seznaniti z današnjo Bolgarijo.

Milan Natek

P. Cabrol, Contribution à l'étude du concrétionnement carbonate des grottes du Sud de la France, morphologie, gènesè, diagènesè. Université de Montpellier, Mémoires du C.E.R.G.A., t. 12, Montpellier 1978, 275 str.

Podroben naslov sam po sebi precej pove, dodati pa je treba, da ne gre le toliko za »prispevek k preučevanju«, ampak kar za obsežno študijo o karbonatnih sigah. Kar velja v zvezi s preučevanjem sige za Francijo in za ves svet, velja tudi pri nas: imamo precej prispevkov, ki se ukvarjajo s sigo in kapniki, zelo redka pa so dela, ki bi se sintetično in tako poglobljeno ukvarjala s sigovimi tvorbami, od njihove geneze, morfologije pa do diageneze, kakršno je pričujoče delo. Cabrolov prispevek ima sicer regionalni značaj, obravnava predvsem gradivo iz južnofrancoskih jim (za primerjavo pa tudi eno jamo iz Jugoslavije), vendar pa je marsikateri avtorjev zaključek splošnega pomena, in vsak način pa je zbrano gradivo predstavljeno na tak način, da ga je mogoče primerjati z gradivom s katerega koli kraškega ozemlja na svetu.

Delo je razdeljeno na pet poglavij: 1. preučevanje kalcitne in aragonitne sige v jami Devèze; 2. razširitev raziskav na druge jame, ki vsebujejo aragonit; 3. preučevanje jam, ki vsebujejo pisano sigo; 4. preučevanje masivnega aragonita in diagenetskih pojavov v karbonatnih sigah; 5. glavni rezultati, njihov pomen in vpliv na poznavanje karbonatne sige, ter zaključki.

Čeprav iz naštetih naslovov poglavij ni razvidno, imajo tudi posamezna poglavja svoje zaključke, ki jih včasih že lahko štejemo kar za zakoni-

tosti v okviru posameznega procesa. Za nas je najpomembnejše peto poglavje, v katerem avtor podaja splošna spoznanja o raztapljanju karbonatov in kemizmu raztopin, izsledke o starosti in hitrosti odlaganja sige (presenetljiv je zelo kritičen avtorjev odnos do ugotavljanja starosti sige s pomočjo ^{14}C metode), o možnem vplivu pleistocenske klime na izločanje aragonitne sige, o pomenu tujih ionov v raztopinah, ipd. Avtorjevi izsledki se opirajo na gradivo, zbrano v 102 jamah, za kar je bilo potrebno 2000 ur dela v podzemlju. Za obdelavo tako obsežnega gradiva je bilo potrebno zelo veliko laboratorijskega dela, saj je poleg kemičnih in mineraloških analiz, rezultate podrobno prikazuje 16 tabel, avtor obilno uporabljal tudi elektronski mikroskop in mikrosondo. Poleg že omenjenih tabel dopolnjuje besedilo bogato slikovno gradivo: 13 zemljevidov in načrtov, 16 grafikonov, 117 risb in 104 fotografije (pretežno so slikani zbruski sig in makrofotografije).

Med prilogami, dodanimi na koncu dela, sta posebej zanimivi kratek »repetitorij« o karbonatih in kemiji karbonatov ter poskus prikaza mednarodne bibliografije o karbonatni sigi in kapnikih. Ta bibliografija obsega 914 enot, med njimi je tudi 19 del jugoslovanskih avtorjev.

Za slovensko krasoslovje je Cabrolov prispevek še toliko bolj zanimiv, ker je tudi pri nas več raziskovalcev (Gams, Gospodarič, Kogovšek), ki se s tega ali onega vidika poglobljeno ukvarjajo s preučevanjem sigovih tvorb, in je tudi pri nas že dovolj rezultatov, čeprav niso zbrani v enem delu, ki bi jih bilo mogoče primerjati s Cabrolovimi izsledki.

Andrej Kranjc

Burton Ian, Kates Robert W., White Gilbert F., The Environment as Hazard. Oxford University Press, New York 1978, str. 240.

Katastrofe, in to zlasti proučevanje naravnih katastrof, so že desetletja predmet raziskovanja mnogih geografov. Na univerzah v ZDA skoraj ni večjega oddelka za geografijo, kjer bi naravne katastrofe ne bile poseben predmet, namenjen študentom geografije. Ta knjiga podaja neke vrste zaključen teoretični in metodološki okvir proučevanja naravnih katastrof. Od avtorjev je znan zlasti Gilbert White senior proučevanja naravnih katastrof v ZDA, ki sodi med najvidnejše raziskovalce v tej veji geografije. Proučevanje naravnih katastrof zahteva kompleksno geografsko raziskavo. Potresu kot naravnemu pojavu, ki naj bo podrobno osvetljen, sledi temeljito proučevanje družbeno geografskih procesov, ki jih je potres povzročil in imajo večidel specifični značaj. Prav ta širši pogled in koncept kompleksno zasnovanega proučevanja naravnih katastrof daje tem raziskavam še posebno vrednost. Pri nas ima proučevanje naravnih katastrof sicer precejšnjo tradicijo še iz Melikovih časov ter kasnejših proučevanj nekaterih drugih naših geografov, ki so svoje delo v glavnem opravljali v okviru Geografskega inštituta Antona Melika SAZU. Tovrstna proučevanja slovenskih geografov imajo v prvi vrsti fizičnogeografski značaj, čeprav so se nekateri bolj ali manj poglobljeno lotili tudi družbeno-geografskih problemov; v ZDA pa je težišče raziskav prav na družbeno geografski problematiki.

Avtorji knjige trdijo, da v večini dežel na svetu škode zaradi naravnih katastrof iz leta v leto naraščajo. Število žrtev zaradi naravnih katastrof se povečuje in to zlasti med najrevnejšimi narodi sveta. Posebno zanimivo poglavje knjige govori o nujnosti izboljšanja kolektivne organiziranosti na nacionalnem in mednarodnem nivoju, da bi se kar se da dobro zavarovali pred naravnimi katastrofami ter uspešno odstranjevali njihove posledice.

Pri nas so nekatere oblike naravnih katastrof (potresi, poplave, žled, itd.), razmeroma pogoste in imajo večkrat katastrofalne posledice. Zato bi